

Sygn. akt V CZ 79/13

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa Z. D.

przeciwko B. M. (następcy prawnemu H. D.)

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 stycznia 2014 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 20 września 2013 r.

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 września 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił sporządzoną przez adwokata reprezentującego powoda apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 marca 2010 r. uznając, że nie została opłacona w tygodniowym terminie.

Sprawa została wszczęta w dniu 2 czerwca 2005 r., w toku postępowania powód był sukcesywnie zwalniany z kolejnych wpisów i opłat sądowych (k. 12, 79, 137). Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2007 r. (k. 79) został zwolniony od opłaty od apelacji od pierwszego wydanego w sprawie wyroku. Zwolnienie dotyczyło wyłącznie opłaty sądowej od tej apelacji i nie rozciągało się na kolejne wnoszone przez powoda środki odwoławcze, co wynikało wprost z uzasadnienia postanowienia w przedmiocie częściowego zwolnienia od kosztów sądowych.

Pomimo zatem uiszczenia od kolejnej apelacji opłaty podstawowej w kwocie 30 zł, apelacja nie została opłacona, bowiem nie uiszczono brakującej opłaty w kwocie 19 970 zł, powód nie złożył zaś kolejnego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Niedopełnienie obowiązku fiskalnego skutkowało odrzuceniem apelacji, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 130² § 3 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód wniósł o jego uchylenie, zarzucając nietrafne przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że zwolnienie od opłaty od apelacji z dnia 24 kwietnia 2007 r. skierowane było jedynie przeciwko określonemu w niej wyrokowi i nie rozciąga się na ewentualne wszystkie dalsze apelacje wnoszone w toku postępowania. Powód zarzucił także naruszenie art. 101 § 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji odrzucenie apelacji, w związku z przyjęciem przez Sąd Apelacyjny, iż powód jest zobowiązany do zapłaty opłaty w wysokości 20 000 zł, podczas gdy na skutek częściowego zwolnienia z opłat sądowych zobowiązany był jedynie do wniesienia opłaty w wysokości podstawowej 30 zł., która w terminie została wniesiona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniając trafność zaskarżonego rozstrzygnięcia, którym Sąd Apelacyjny przy zastosowaniu uchylonego obecnie przepisu art. 130² § 3 k.p.c. odrzucił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 marca 2010 r, należy zwrócić uwagę na dwie kwestie.

Po pierwsze, należy przesądzić kwestie intertemporalne. Pozew został wniesiony do Sądu Okręgowego w K. w dniu 2 czerwca 2005 r., a więc przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r., nr 167, poz. 139 ze zm.; dalej: u.k.s.c.), wprowadzającej do kodeksu postępowania cywilnego art. 130² § 3 k.p.c. Postępowanie w pierwszej instancji zakończyło się wydaniem wyroku w dniu 27 lutego 2007 r., który został uchylony wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 18 grudnia 2008 r., a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W dniu 29 marca 2010 r. został wydany przez Sąd Okręgowy kolejny wyrok, który został zaskarżony kolejną apelacją. Do wszczętego postępowania drugoinstancyjnego należy, w związku z art. 149 ust. 1 u.k.s.c., stosować nowe zasady obowiązujące od dnia 1 lipca 2009 r. Dotychczasowe przepisy o kosztach stosuje się bowiem tylko do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Przepis art. 130² § 3 k.p.c. stanowiący, że sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty między innymi apelację podlegającą opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, wniesioną przez adwokata lub radcę prawnego, stracił moc z dniem 1 lipca 2009 r. w wyniku wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz.1571). Jednak, w myśl art. 8 ust. 1 tej ustawy nowelizacyjnej, jej przepisy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie. Sprawa niniejsza została wszczęta wcześniej, zatem zastosowanie znajduje art. 130² § 3 k.p.c.

Po drugie, instytucja zwolnienia przez sąd od kosztów sądowych - jak wynika z art. 111 § 1 pkt 6 i art. 112 k.p.c. - obejmuje dwie postaci, tj. zwolnienie od

kosztów sądowych w całości oraz zwolnienie częściowe. Strona, która została w całości zwolniona od kosztów sądowych, nie wnosi opłat sądowych i nie ponosi wydatków, które wyklada za nią Skarb Państwa (art. 112 § 1 k.p.c.). Co się zaś tyczy częściowego zwolnienia, to zasady jego udzielania określone zostały w wydanym na podstawie art. 112 § 2 k.p.c. rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 maja 1965 r. w sprawie częściowego zwalniania od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz. U. Nr 21, poz. 135). Stosownie do § 1 ust. 2 tego rozporządzenia, częściowe zwolnienie od kosztów sądowych może polegać na zwolnieniu od poniesienia ułamkowej części kosztów sądowych, bądź określonej ich sumy, bądź też niektórych tylko opłat sądowych lub wydatków. Zasada jest, że - poza wyjątkami, które mogą wynikać z treści postanowienia o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych - przyznane przez sąd zwolnienie od kosztów odnosi się do całego postępowania w sprawie, a nie do poszczególnych instancji sądowych. Zwolnienie od kosztów sądowych ma bowiem charakter akcesoryjny w stosunku do sprawy, której dotyczy, nie zaś do określonych etapów postępowania.

Wyjątek, o jakim mowa, wynika jasno z postanowienia z dnia 1 czerwca 2007 r. W jego uzasadnieniu wskazano wyraźnie, że zwolnienie dotyczyło jednej konkretnej czynności procesowej przedsięwziętej na określonym etapie postępowania, tj. apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 lutego 2007 r. Nie można zatem podzielić poglądu skarżącego, że w kolejnych fazach postępowania częściowe zwolnienie od kosztów nadal obowiązywało. Nie rozciągało się bowiem na opłatę od kolejnych środków odwoławczych. Wobec tego zaś, że powód nie ponawiał wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, jego obowiązkiem było uiszczenie całej opłaty od apelacji, czego nie uczynił.

Zważywszy na powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

